

O podstate zasvätenia Rudolfa Steinera

Sergej O. Prokofiev

Jednou z najdôležitejších udalostí v duchovnom svete, ktorá slúžila ako základ pre vznik modernej duchovnej vedy, alebo antropozofie, v 20. storočí, je vzostup duchov osobnosti na ďalší, vyšší stupeň duchov formy, alebo čo je to isté, do tej miery, že sa stanú tvorivými duchmi.

Rudolf Steiner prvýkrát oznámil toto tajomstvo, ktoré súvisí so vznikom antropozofie, koncom roka 1918 a začiatkom roku 1919, keď opísal túto nadzmyslovú udalosť ako "najdôležitejšiu v poznaní súčasnosti" (GA 187, 1.1. 1919). V sérii prednášok sa znova a znova snažil upriamiť pozornosť svojich poslucháčov na túto duchovnú realitu: "Aj hierarchie sa vyvíjajú. Duch osobnosti je pozdvihnutý k tvorivej činnosti. [...] A to je vlastne to, čo je duchovná veda v skutočne modernom zmysle. Takže to nevzniká ako čokoľvek iné, či už je to vedecký program alebo nejaký iný program, ale objavuje sa to preto, že nebesia posielajú ľuďom nové zjavenia a pretože ľudia majú pochopiť tieto nové zjavenia. [...] Ak sa zamyslíte nad tým, čo som vám práve povedal, uvidíte toto nové zjavenie duchov svetla, duchov osobnosti, prichádzajúce k ľuďom" (GA 186, 20.12.1918). A v inej prednáške hovorí: "A prijmime túto duchovnú vedu, o ktorej som hovoril, ako zjavenie duchov osobnosti, ktoré máme chápať [v pozemskom vývoji] ako nových tvorcov [...]" (GA 187, 31.12.1918). Nakoniec Rudolf Steiner v ďalšej prednáške hovorí, že v našich časoch sú to duchovia osobnosti, od ktorých priamo závisí celý charakter nového zasvätenia, ktoré prichádza na svet prostredníctvom antropozofie: "S týmto novým charakterom [činnosť] duchov osobnosti podstatne súvisí nové zasvätenie" (GA 187, 27.12.1918).

Celý význam toho, čo tu bolo povedané, môže byť pochopiteľnejší, ak si uvedomíme, že v tomto prípade nejde len o vzostup bytostí tej či onej hierarchie - napríklad, keď sa anjeli stanú archanjelmi alebo archanjeli sa stanú archai (duchmi času) - ale ide o transformáciu celého radu bytostí tretej hierarchie alebo duchov duší na druhú hierarchiu alebo duchov svetla. A to je v skutočnosti obrovská zmena, pretože duchovia duší, ako sú strážni anjeli, duchovia národov (archanjeli) a duchovia času (archai) ovplyvňujú ľudí úplne iným spôsobom ako duchovia svetla (duchovia formy, duchovia pohybu a duchovia múdrosti), ktorých hlavnou úlohou je tvorivá činnosť v prírode obklopujúcej človeka.

Udalosť tohto vzostupu duchov osobnosti zo sféry pôsobenia tretej hierarchie do hierarchie druhej dala rozvoju celej zeme pozoruhodne silný impulz a novú duchovnú tvorivú silu. Pretože starí duchovia formy, ktorí viedli ľudstvo od temného staroveku, neustále nechávali svoje zjavenia, svoje predstavy plynúť k ľudstvu neslobodným a vizionárskym spôsobom, takže mali vplyv aj na podvedomie ľudí (pozri GA 187, 28.12.1918). A tak v tých minulých časoch tieto zjavenia pôsobili na ľudstvo magickým spôsobom, to znamená elementárnou

(prirodzenou) silou, ktorej ľudia so svojou pozemskou vôľou nemohli odolieť, a tak boli vystavení nemennej vôli bohov alebo vplyvu vyššieho osudu.

Opakom toho, čo je možno hlavnou črtou súčasného zjavenia osobnostných duchov, je ich spojenie s úplnou ľudskou slobodou. Okrem toho táto kvalita, spolu s vnútornou, tvorivou činnosťou (tvorbou predstavivosti), ktorá z nej pochádza, predstavuje hlavnú podmienku prijatia nových zjavení.

Duchovná veda vo svojej celistvosti, ktorá vznikla ako strom zo semienka z takej knihy, akou je Filozofia slobody, je toho dôkazom.

Až oveľa neskôr Rudolf Steiner poukazuje na ďalšiu udalosť v duchovnom svete, ktorá dala duchom osobnosti schopnosť prejsť veľmi rýchlym vývojom v priebehu niekoľkých storočí, čo im umožnilo začať pôsobiť v ľudstve ako nová tvorivá hierarchia (duchovné formy) už v našej dobe. Táto udalosť, ktorú Rudolf Steiner nazýva "veľkou a mocnou" (GA 222, 18.3.1923), nastala v 4. storočí nášho letopočtu. A jeho dôsledky sa rozšírili až do 15. storočia, teda do začiatku epochy vedomej duše (1413). Táto udalosť spočívala v tom, že "duchovia formy odovzdávali správu svetových myšlienok duchom osobnosti alebo prvotným silám" (tamtiež). Odvtedy sa duchovia osobnosti stali "nosiťmi kozmickej inteligencie, teda nositeľmi myšlienok. [...]"

Lebo myšlienky sú vládnuou mocou sveta, ktorá sa šíri po celom vesmíre" (GA 222, 16. 3-1923).

Tým, že "prevzali správu svetových myšlienok z rúk exusiai, duchov formy" (GA 222, 18.3.1923), mohli duchovia osobnosti medzi 4. a 15. storočím po Kristovi podstúpiť taký intenzívny proces vlastného vývoja, že im to umožnilo v našej dobe priblížiť sa k ľudstvu s novými zjaveniami, ktoré po prvýkrát umožňujú myslieť plne pochopiť každú pozemskú ľudskú bytosť modernou duchovnou vedou. Z tohto dôvodu Rudolf Steiner počas svojej antropozofickej činnosti nikdy nezabudol zopakovať, že hoci duchovne vedecké pravdy môžu byť odhalené iba pomocou rozvinutého vyššieho (jasnovideckého) vedomia, môžu byť pochopené každým človekom dobrej vôle. Charakterizujú modernú cestu zasvätenia nazval jej prvú etapu "štúdiom duchovnej vedy, najprv si pomáhajúc silami osudu, ktoré získal vo fyzicko-zmyslovom svete" (GA 13, str. 393).

A ak sa ľudské myslenie postupne oboznámi s výsledkami duchovnej vedy a dôveruje im, v človeku nastane úplná zmena. Všetky knihy a prednášky napísal a predniesol Rudolf Steiner tak, že v nich vyjadril myšlienky zjavenia duchov osobnosti, ktorí sa teraz prejavujú vo svojich schopnostiach nových tvorcov. Sám Rudolf Steiner nazval takéto myslenie "tvorivým" myslením, vplyvom, ktorý sa prejavuje v základných antropozofických knihách, ako aj v sochárskych formách prvého Goetheana (pozri GA 187, 1.1.1919). To znamená, že štúdium duchovnej vedy je skutočne prvou etapou modernej kresťansko-rozekrucianskej cesty zasvätenia, ktorou človek získava úplne novú schopnosť "tvorivého myslenia", pomocou ktorej je schopný kontemplovať zjavenia duchovného sveta s rovnakou presnosťou a vnútornou presvedčivosťou, ako prírodovedec považuje zákony prírody alebo matematik považuje geometrické axiómy.

Preto je úlohou duchovnej vedy sprístupniť po prvýkrát modernému ľudskému vedomiu (vedomej duši) hlavnú udalosť celého pozemského a kozmického vývoja, tajomstvo Golgoty. "To je presne to, s čím musí antropozoficky orientovaná duchovná veda počítať, konkrétne, že musí pochopiť nové duchovné zjavenia [duchov osobnosti] a obliecť túto najväčšiu pozemskú udalosť, tajomstvo Golgoty, do predstavivosti tohto nového duchovného zjavenia" (GA 186, 20.12.1918). A to znamená, že nové "tvorivé myslenie" sa musí najprv orientovať tak, aby pochopilo ústrednú udalosť Kristovho tajomstva. Rudolf Steiner venoval tejto veľkej úlohe nie desiatky, ale stovky prednášok, v pozadí ktorých stojí veľké tajomstvo našej doby, na ktoré poukazuje niekoľkými slovami: "Preto tak často zdôrazňujeme z hľadiska duchovnej vedy Kristov impulz, pretože Kristov impulz je v súlade so stvoriteľským myslením¹¹ (GA 187, 1. 1. 1919).

Z toho je pochopiteľné, prečo samotné antropozofické poznanie má sakrálny charakter a stáva sa procesom skutočného duchovného prijatia. Toto ústredné kresťanské tajomstvo poznania, ktoré vzniká z nových tvorivých síl duchov osobnosti, spomína Rudolf Steiner už v úvode ku Goetheho prírodovedným spisom a neskôr v roku 1923 v prednáške pre kňazov kresťanskej komunity, kde hovorí: "Celé antropozofické myslenie je vlastne niečo posvätné, ako som už povedal vo svojej teórii poznania Goetheho svetonázoru. Myslenie je posvätné prijatie človeka. Poznanie, ak je skutočným poznaním, sa stáva sviatosťou" (GA 345, 12.7.1923). Preto v našich dňoch zjavenie osobnostných duchov prostredníctvom postupnej premeny ľudského myslenia vedie k vnútornému spoločenstvu so samotným Kristovým bytím.

Rudolf Steiner však hovoril o tomto čisto duchovnom spoločenstve, ktoré možno dosiahnuť prostredníctvom antropozofickej meditácie, oveľa skôr - v deviatej prednáške cyklu Od Ježiša ku Kristovi. A teozofia by mala pracovať týmto spôsobom: uchopiť v samotnom duchu niečo konkrétne, niečo skutočné. Tým, že sa ľudia stanú napríklad meditáciou, koncentráciou a všetkým, čo sa naučíme ako poznanie vyšších svetov, sa stanú zrelými na to, aby v sebe prenikli do živlu ducha, zakúsia sväté prijímanie v duchu" (GA 131, 13-10, 1911). Preto je potrebné, aby sa ľudia vedome obracali na toto nové zjavenie ducha, ktoré k nim teraz prichádza z duchov osobnosti a podľa Rudolfa Steinera predstavuje spásu modernej civilizácie ako celku: "Spása môže prísť, keď existujú ľudské duše, ktoré idú v ústrety duchu, ktorý sa chce zjaviť novým spôsobom prostredníctvom duchov osobnosti, ktorí sa chcú stať novými tvorcami z obyčajných duchov času. Niet iného východiska" (GA 187, 31.12.1918).

A to znamená, že prijatím tohto nového ducha prostredníctvom duchovnej vedy do ľudského myslenia sa myšlienky, ktoré sú preniknuté novým, tvorivým myslením, stávajú "tým, čo príde k človeku zvnútra, tak ako prichádza zvonku pri Večeri Pánovej vo forme posväteného chleba zvonku" (GA 131, 13.10.1911).

Preto hlavná úloha našej doby, ako vyplýva z nových zjavení duchov osobnosti, spočíva práve v tejto spiritualizácii ľudského myslenia, aby mohlo viesť k skutočnému spoločenstvu so samotným Kristovým bytím v nadzmyslových svetoch. Iba tak môže byť kognitívny proces definitívne oslobodený od následkov pádu do hriechu a v tejto úplne spasenej forme sa môže stať mostom, cez ktorý môže individuálne ľudské ja vstúpiť do duchovného sveta v plnom vedomí.

Základy tohto mosta vytvoril už Rudolf Steiner vo svojej knihe Filozofia slobody, v ktorej filozoficky vysvetlil, ako "čisté myslenie [...] aby sme prekonali pád do hriechu, ako sa možno prepracovať do božsko-duchovného sveta prostredníctvom spiritualizácie intelektu" (GA 220, 21.1.1923).

Dôvod, prečo proces prekonávania následkov pokušenia musí začať spiritualizáciou intelektuálnych princípov v človeku už v našej dobe, súvisí so skutočnosťou, že v epoche vedomej duše, ktorá má trvať až do polovice 4. tisícročia, je intelektualita najdôležitejšou schopnosťou ľudstva. Musíme sa pýtať: Aká je najdôležitejšia schopnosť ľudskej duše v našej epoche? Je to intelektualita" (GA 187, 1.1.1919)- Toto tvorí základ individuálneho vedomia Ja človeka v našej dobe, a teda jeho slobody. Preto božsko-duchovné sily reprezentované v našej dobe archanjelom Michaelom sú tiež zapojené predovšetkým do jeho boja proti ahrimanským duchom, ktorí sa spolu objavujú proti nemu v podobe draka.

Antropozofia musí hrať rozhodujúcu úlohu v tomto ľudskom boji kozmických rozmerov, pretože je založená na uznaní, že "v našej dobe nastal okamih, keď najvyšším ideálom ľudstva musí byť duchovné povstanie z hriechu. Bez toho ľudský rozvoj nemôže pokračovať." [...] "A toto povstanie z hriechu sa môže uskutočniť iba v epoche vedomej duše" (GA 220, 21.1.1923).

Čo však znamená toto duchovné povstanie z hriechu? Neznamená to nič viac ako skutočné pochopenie Krista" (tamže) - a "skutočné pochopenie Krista" takým spôsobom, že človek môže zažiť, pri získavaní "tvorivého myslenia" v meditácii, skutočné duchovné prijatie kozmickej bytosti Krista.

Takéto prijatie Krista, práve v procese poznávania, možno potom považovať za začiatok naplnenia ideálu zmŕtvychvstania, najprv v piatej kultúrnej epoche v oblasti myslenia a v budúcnosti vo sfére cítenia a vôle. Tieto procesy sa potom zodpovedajúcim spôsobom vyskytujú v šiestej a siedmej kultúrnej epoche, ktorú Rudolf Steiner v tomto kontexte označuje ako epochu "esteticko-morálnych povinností" a epochu "morálnych impulzov" (pozri GA 130, 17.9.1911 a 4.11.1911). Preto sily vzkriesenia v človeku, ktoré začínajú vo sfére myslenia, sa stanú tými, ktoré prekonajú sily dedičného hriechu a postupne sa rozšíria na celý duševný život (teda aj na pocit a vôľu človeka), takže v ešte vzdialenejšej budúcnosti (po veľkej katastrofe "vojny všetkých proti všetkým") budú pôsobiť aj do síl éterického tela a potom aj do jeho fyzického tela. Dôvod, prečo tento všezahrňajúci proces vzkriesenia musí začať v našej dobe v oblasti myslenia, a nie priamo v oblasti pocitov a vôle, je spojený so skutočnosťou, že iba ak sa to deje týmto spôsobom, môže ho človek zažiť celkom vedome. V opačnom prípade by bol nevyhnutne ohrozený luciferiánskym pokušením.

Sám Kristus na to poukazuje vo svojej rozlúčkovej homílii slovami, ktoré hovorí priamo svojim učeníkom: "Už vás nenazývam sluhami, lebo sluha nevie, čo robí jeho pán. Ale povedal som vám, že ste priatelia, lebo som vám dal vedieť všetko, čo som počul od svojho Otca" (Ján 15:15). Práve v tom spočíva rozdiel medzi Božím služobníkom a Božím priateľom, a Kristus chcel, aby sa všetci ľudia stali Božími priateľmi, čiže aby poznali Božie plány vedenia, ktoré im tiež dávajú možnosť slobodne a vedome sa na nich zúčastňovať.

To všetko má však ďalšie veľmi dôležité dôsledky. Pretože vnútorný proces, v ktorom človek zduchovňuje intelektuálny princíp v sebe, ho vedie, najmä v našich časoch, k priamemu osobnému stretnutiu s éterickým Kristom v duchovnom svete susediacom so Zemou. "Pokrok [ľudstva] spočíva vo vývoji vyššieho intelektu nielen pre nich samotných, ale aj pre astrálny svet. Tým, že sa títo vyspelí ľudia stanú intelektuálne jasnovidcami, môžu sa v priebehu nasledujúcich troch tisícročí čoraz častejšie a jasnejšie stretávať s étericky viditeľným Kristom" (GA 130,18; 11.1911).

Postupným uskutočňovaním procesu prenikania svojho myslenia silami vzkriesenia vychádzajúcimi z tajomstiev (ako to dnes umožňuje štúdium duchovnej vedy) bude človek postupne schopný rozvinúť v sebe novú "intelektuálnu jasnozrivosť", ktorá mu dá príležitosť vnímať éterického Krista na astrálnej rovine. V iných prednáškach, ktoré sa zaoberali aj témou Kristovho éterického zjavenia, Rudolf Steiner poukazuje na osobitnú úlohu duchovnej vedy, ktorá spočíva v "čoraz väčšom prispievaní k pochopeniu živých myšlienok, k rozvoju myslenia, ktoré sa stáva jasnovidcom" (GA 152, 7.3.1914).

V budúcnosti bude po tomto prvom zjavení Krista nasledovať druhé. V epoche morálno-estetických ideálov, keď sily vzkriesenia preniknú do celej sféry ľudského cítenia, dôjde k ďalšiemu zjaveniu Krista, tentoraz v astrálnej podobe v nižšom devachane. Nakoniec, v epoche "morálnych impulzov", keď sily vzkriesenia dokážu pochopiť dokonca aj sféru ľudskej vôle, sa Kristus zjaví ľuďom ako kozmické Ja síl vyššieho Dechahanu. "Vidíme teda, ako sa Kristus, ktorý zostúpil na Zem a vyšiel z fyzicko-pozemskej ľudskej bytosti, postupne vyvíja ako éterický, astrálny a Kristus-ja, aby bol ako Kristus-ja, duch Zeme, ktorý potom stúpa so všetkými ľuďmi na vyššie stupne" (GA 130, 21.9.1911). Okrem toho sily, ktoré Kristus zošle ľuďstvu v týchto troch zjaveniach, či už na astrálnej úrovni alebo na nižšom a vyššom devachanane, budú tie sily, ktoré úplne prirodzeným spôsobom prebudia v ľuďoch nové jasnovidecké schopnosti, ktoré postupne povedú k prijatiu všetkých troch zjavení. Pretože zdroj ľudského myslenia podľa Rudolfa Steinera leží na astrálnej rovine, zdroj pocitov v nižšom devachane a zdroj vôle vo vyššom devachane. To všetko možno zhrnúť takto:

O podstate zasvätenia Rudolfa Steinera

Jednou z najdôležitejších udalostí v duchovnom svete, ktorá slúžila ako základ pre vznik modernej duchovnej vedy, alebo antropozofie, v 20. storočí, je vzostup osobnostných duchov na ďalší, vyšší stupeň formy, alebo čo je to isté, do tej miery, že sa stanú tvorivými duchmi.

Rudolf Steiner prvýkrát oznámil toto tajomstvo, ktoré súvisí so vznikom antropozofie, koncom roka 1918 a začiatkom roku 1919, keď opísal túto nadzmyslovú udalosť ako "najdôležitejšiu, najdôležitejšiu v poznaní súčasnosti" (GA 187, 1.1. 1919). V sérii prednášok sa znova a znova snažil upriamiť pozornosť svojich poslucháčov na túto duchovnú realitu: "Aj hierarchie sa vyvíjajú. Duch osobnosti je pozdvihnutý k tvorivej činnosti. [...] A to je vlastne to, čo je duchovná veda v skutočne modernom zmysle. Takže to nevzniká ako čokoľvek iné, či už je to vedecký program alebo nejaký iný program, ale objavuje sa to preto, že nebesia posielajú ľuďom nové zjavenia a pretože ľudia majú pochopiť tieto nové zjavenia. [...] Ak sa zamyslíte nad tým, čo som vám práve povedal, uvidíte toto nové zjavenie duchov svetla,

duchov osobnosti, prichádzajúce k ľuďom" (GA 186, 20.12.1918). A v inej prednáške hovorí: "A prijmime túto duchovnú vedu, o ktorej som hovoril, ako zjavenie duchov osobnosti, ktoré máme chápať [v pozemskom vývoji] ako nových tvorcov [...]" (GA 187, 31.12.1918). Nakoniec Rudolf Steiner v ďalšej prednáške hovorí, že v našich časoch sú to duchovia osobnosti, od ktorých priamo závisí celý charakter nového zasvätenia, ktoré prichádza na svet prostredníctvom antropozofie: "S týmto novým charakterom [činnosť] duchov osobnosti podstatne súvisí nové zasvätenie" (GA 187, 27.12.1918).

Celý význam toho, čo tu bolo povedané, môže byť pochopiteľnejší, ak si uvedomíme, že to nie je len vzostup bytostí tej či onej hierarchie - napríklad, keď sa anjeli stanú archanjelmi alebo archanjeli sa stanú archai (duchmi času) - ale je to tak transformácia celého radu bytostí tretej hierarchie alebo duchov duše na druhú hierarchiu alebo duchov svetla. A to je v skutočnosti obrovská zmena, pretože duchovia duší, ako sú strážni anjeli, duchovia národov (archanjeli) a duchovia času (archai) ovplyvňujú ľudí úplne iným spôsobom ako duchovia svetla (duchovia formy, duchovia pohybu a duchovia múdrosti), ktorých hlavnou úlohou je tvorivá činnosť v prírode obklopujúcej človeka.

Udalosť tohto vzostupu duchov osobnosti zo sféry pôsobenia tretej hierarchie do hierarchie druhej dala rozvoju celej zeme pozoruhodne silný impulz a novú duchovnú tvorivú silu. Pretože starí duchovia formy, ktorí viedli ľudstvo od temného staroveku, neustále nechávali svoje zjavenia, svoje predstavy plynúť k ľudstvu neslobodným a vizionárskym spôsobom, takže mali vplyv aj na podvedomie ľudí (pozri GA 187, 28.12.1918). A tak v tých minulých časoch tieto zjavenia pôsobili na ľudstvo magickým spôsobom, to znamená elementárnou (prirodzenou) silou, ktorej ľudia so svojou pozemskou vôľou nemohli odolať, a tak boli vystavení nemennej vôli bohov alebo vplyvu vyššieho osudu.

Opakom toho, čo je možno hlavnou črtou súčasného zjavenia osobnostných duchov, je ich spojenie s úplnou ľudskou slobodou. Okrem toho táto kvalita, spolu s vnútornou, tvorivou činnosťou (tvorbou predstavivosti), ktorá z nej pochádza, predstavuje hlavnú podmienku prijatia nových zjavení.

Duchovná veda vo svojej celistvosti, ktorá vznikla ako strom zo semienka z takej knihy, akou je Filozofia slobody, je toho dôkazom.

Až oveľa neskôr Rudolf Steiner poukazuje na ďalšiu udalosť v duchovnom svete, ktorá dala duchom osobnosti schopnosť prejsť veľmi rýchlym vývojom v priebehu niekoľkých storočí, čo im umožnilo začať pôsobiť v ľudstve ako nová tvorivá hierarchia (duchovné formy) už v našej dobe. Táto udalosť, ktorú Rudolf Steiner nazýva "veľkou a mocnou" (GA 222, 18.3.1923), nastala v 4. storočí nášho letopočtu. A jeho dôsledky sa rozšírili až do 15. storočia, teda do začiatku epochy vedomej duše (1413). Táto udalosť spočívala v tom, že "duchovia formy odovzdávali správu svetových myšlienok duchom osobnosti alebo prvotným silám" (tamtiež). Odvtedy sa duchovia osobnosti stali "nosiťmi kozmickej inteligencie, teda nositeľmi myšlienok. [...]"

Lebo myšlienky sú vládnuou mocou sveta, ktorá sa šíri po celom vesmíre" (GA 222, 16. 3-1923).

Tým, že "prevzali správu svetových myšlienok z rúk exusiai, duchov formy" (GA 222, 18.3.1923), mohli duchovia osobnosti medzi 4. a 15. storočím po Kristovi podstúpiť taký intenzívny proces vlastného vývoja, že im to umožnilo v našej dobe priblížiť sa k ľudstvu s novými zjaveniami, ktoré po prvýkrát umožňujú mysliať plne pochopiť každú pozemskú ľudskú bytosť modernou duchovnou vedou. Z tohto dôvodu Rudolf Steiner počas svojej antropozofickej činnosti nikdy nezabudol zopakovať, že hoci duchovne vedecké pravdy môžu byť odhalené iba pomocou rozvinutého vyššieho (jasnovideckého) vedomia, môžu byť pochopené každým človekom dobrej vôle. Charakterizujú modernú cestu zasvätenia nazval jej prvú etapu "štúdiom duchovnej vedy, najprv si pomáhajúc silami osudu, ktoré získal vo fyzicko-zmyslovom svete" (GA 13, str. 393).

A ak sa ľudské myslenie postupne oboznámi s výsledkami duchovnej vedy a dôveruje im, v človeku nastane úplná zmena. Všetky knihy a prednášky napísal a predniesol Rudolf Steiner tak, že v nich vyjadril myšlienky zjavenia duchov osobnosti, ktorí sa teraz prejavujú vo svojich schopnostiach nových tvorcov. Sám Rudolf Steiner nazval takéto myslenie "tvorivým" myslením, vplyvom, ktorý sa prejavuje v základných antropozofických knihách, ako aj v sochárskych formách prvého Goetheana (pozri GA 187, 1.1.1919). To znamená, že štúdium duchovnej vedy je skutočne prvou etapou modernej kresťansko-rozekruciaanskej cesty zasvätenia, ktorou človek získava úplne novú schopnosť "tvorivého myslenia", pomocou ktorej je schopný kontemplovať zjavenia duchovného sveta s rovnakou presnosťou a vnútornou presvedčivosťou, ako prírodovedec považuje zákony prírody alebo matematik považuje geometrické axiómy.

Preto je úlohou duchovnej vedy sprístupniť po prvýkrát modernému ľudskému vedomiu (vedomej duši) hlavnú udalosť celého pozemského a kozmického vývoja, tajomstvo Golgoty. "To je presne to, s čím musí antropozoficky orientovaná duchovná veda počítať, konkrétne, že musí pochopiť nové duchovné zjavenia [duchov osobnosti] a obliecť túto najväčšiu pozemskú udalosť, tajomstvo Golgoty, do predstavivosti tohto nového duchovného zjavenia."

(GA 186, 20.12.1918). A to znamená, že nové "tvorivé myslenie" sa musí najprv orientovať tak, aby pochopilo ústrednú udalosť Kristovho tajomstva. Rudolf Steiner venoval tejto veľkej úlohe nie desiatky, ale stovky prednášok, v pozadí ktorých stojí veľké tajomstvo našej doby, na ktoré poukazuje niekoľkými slovami: "Preto tak často zdôrazňujeme z hľadiska duchovnej vedy Kristov impulz, pretože Kristov impulz je v súlade so tvoriteľským myslením¹¹ (GA 187, 1. 1. 1919).

Z toho je pochopiteľné, prečo samotné antropozofické poznanie má sakrálny charakter a stáva sa procesom skutočného duchovného prijatia. Toto ústredné kresťanské tajomstvo poznania, ktoré vzniká z nových tvorivých síl duchov osobnosti, spomína Rudolf Steiner už v úvode ku Goetheho prírodovedným spisom a neskôr v roku 1923 v prednáške pre kňazov kresťanskej komunity, kde hovorí: "Celé antropozofické myslenie je vlastne niečo posvätné, ako som už povedal vo svojej teórii poznania Goetheho svetonázoru. Myslenie je posvätné prijatie človeka. Poznanie, ak je skutočným poznaním, sa stáva sviatosťou" (GA 345, 12.7.1923). Preto v našich dňoch zjavenie osobnostných duchov prostredníctvom postupnej

premeny ľudského myslenia vedie k vnútornému spoločenstvu so samotným Kristovým bytím.

Rudolf Steiner však hovoril o tomto čisto duchovnom spoločenstve, ktoré možno dosiahnuť prostredníctvom antropozofickej meditácie, oveľa skôr - v deviatej prednáške cyklu Od Ježiša ku Kristovi. A teozofia by mala pracovať týmto spôsobom: uchopiť v samotnom duchu niečo konkrétne, niečo skutočné. Tým, že sa ľudia stanú napríklad meditáciou, koncentráciou a všetkým, čo sa naučíme ako poznanie vyšších svetov, sa stanú zrelými na to, aby v sebe prenikli do živlu ducha, zakúsia sväté prijímanie v duchu" (GA 131, 13-10, 1911). Preto je potrebné, aby sa ľudia vedome obracali na toto nové zjavenie ducha, ktoré k nim teraz prichádza z duchov osobnosti a podľa Rudolfa Steinera predstavuje spásu modernej civilizácie ako celku: "Spása môže prísť, keď existujú ľudské duše, ktoré idú v ústrety duchu, ktorý sa chce zjaviť novým spôsobom prostredníctvom duchov osobnosti, ktorí sa chcú stať novými tvorcami z obyčajných duchov času. Niet iného východiska" (GA 187, 31.12.1918).

A to znamená, že prijatím tohto nového ducha prostredníctvom duchovnej vedy do ľudského myslenia sa myšlienky, ktoré sú preniknuté novým, tvorivým myslením, stávajú "tým, čo príde k človeku zvnútra, tak ako prichádza zvonku pri Večeri Pánovej vo forme posväteného chleba zvonku" (GA 131, 13.10.1911).

Preto hlavná úloha našej doby, ako vyplýva z nových zjavení duchov osobnosti, spočíva práve v tejto spiritualizácii ľudského myslenia, aby mohlo viesť k skutočnému spoločenstvu so samotným Kristovým bytím v nadzmyslových svetoch. Iba tak môže byť kognitívny proces definitívne oslobodený od následkov pádu do hriechu a v tejto úplne spasenej forme sa môže stať mostom, cez ktorý môže individuálne ľudské ja vstúpiť do duchovného sveta v plnom vedomí.

Základy tohto mosta vytvoril už Rudolf Steiner vo svojej knihe Filozofia slobody, v ktorej filozoficky vysvetlil, ako "čisté myslenie [...] aby sme prekonalí pád do hriechu, ako sa možno prepracovať do božsko-duchovného sveta prostredníctvom spiritualizácie intelektu" (GA 220, 21.1.1923).

Dôvod, prečo proces prekonávania následkov pokušenia musí začať spiritualizáciou intelektuálnych princípov v človeku už v našej dobe, súvisí so skutočnosťou, že v epoche vedomej duše, ktorá má trvať až do polovice 4. tisícročia, je intelektualita najdôležitejšou schopnosťou ľudstva. Musíme sa pýtať: Aká je najdôležitejšia schopnosť ľudskej duše v našej epoche? Je to intelektualita" (GA 187, 1.1.1919)- Toto tvorí základ individuálneho vedomia Ja človeka v našej dobe, a teda jeho slobody. Preto božsko-duchovné sily reprezentované v našej dobe archanjelom Michaelom sú tiež zapojené predovšetkým do jeho boja proti ahrimanským duchom, ktorí sa spolu objavujú proti nemu v podobe draka.

Antropozofia musí hrať rozhodujúcu úlohu v tomto ľudskom boji kozmických rozmerov, pretože je založená na uznaní, že "v našej dobe nastal okamih, keď najvyšším ideálom ľudstva musí byť duchovné povstanie z hriechu. Bez toho ľudský rozvoj nemôže pokračovať." [...] "A toto povstanie z hriechu sa môže uskutočniť iba v epoche vedomej duše" (GA 220, 21.1.1923).

Čo však znamená toto duchovné povstanie z hriechu? Neznamená to nič viac ako skutočné pochopenie Krista" (tamže) - a "skutočné pochopenie Krista" takým spôsobom, že človek môže

zažiť, pri získavaní "tvorivého myslenia" v meditácii, skutočné duchovné prijatie kozmickej bytosti Krista.

Takéto prijatie Krista, práve v procese poznávania, možno potom považovať za začiatok naplnenia ideálu zmŕtvychvstania, najprv v piatej kultúrnej epoche v oblasti myslenia a v budúcnosti vo sfére cítenia a vôle. Tieto procesy sa potom zodpovedajúcim spôsobom vyskytujú v šiestej a siedmej kultúrnej epoche, ktorú Rudolf Steiner v tomto kontexte označuje ako epochu "esteticko-morálnych povinností" a epochu "morálnych impulzov" (pozri GA 130, 17.9.1911 a 4.11.1911). Preto sily vzkriesenia v človeku, ktoré začínajú vo sfére myslenia, sa stanú tými, ktoré prekonajú sily dedičného hriechu a postupne sa rozšíria na celý duševný život (teda aj na pocit a vôľu človeka), takže v ešte vzdialenejšej budúcnosti (po veľkej katastrofe "vojny všetkých proti všetkým") budú pôsobiť aj do síl éterického tela a potom aj do jeho fyzického tela. Dôvod, prečo tento všezahrňajúci proces vzkriesenia musí začať v našej dobe v oblasti myslenia, a nie priamo v oblasti pocitov a vôle, je spojený so skutočnosťou, že iba ak sa to deje týmto spôsobom, môže ho človek zažiť celkom vedome. V opačnom prípade by bol nevyhnutne ohrozený luciferiánskym pokušením.

Sám Kristus na to poukazuje vo svojej rozlúčkovej homílii slovami, ktoré hovorí priamo svojim učeníkom: "Už vás nenazývam sluhami, lebo sluha nevie, čo robí jeho pán. Ale povedal som vám, že ste priatelia, lebo som vám dal vedieť všetko, čo som počul od svojho Otca" (Ján 15:15). Práve v tom spočíva rozdiel medzi Božím služobníkom a Božím priateľom,⁵⁵² a Kristus chcel, aby sa všetci ľudia stali Božimi priateľmi, čiže aby poznali Božie plány vedenia, ktoré im tiež dávajú možnosť slobodne a vedome sa na nich zúčastňovať.

To všetko má však ďalšie veľmi dôležité dôsledky. Pretože vnútorný proces, v ktorom človek zduchovňuje intelektuálny princíp v sebe, ho vedie, najmä v našich časoch, k priamemu osobnému stretnutiu s éterickým Kristom v duchovnom svete susediacom so Zemou. "Pokrok [ľudstva] spočíva vo vývoji vyššieho intelektu nielen pre nich samotných, ale aj pre astrálny svet. Tým, že sa títo vyspelí ľudia stanú intelektuálne jasnovidcami, môžu sa v priebehu nasledujúcich troch tisícročí čoraz častejšie a jasnejšie stretávať s étericky viditeľným Kristom" (GA 130,18; 11.1911).

Postupným uskutočňovaním procesu prenikania svojho myslenia silami vzkriesenia vychádzajúcimi z tajomstiev (ako to dnes umožňuje štúdium duchovnej vedy) bude človek postupne schopný rozvinúť v sebe novú "intelektuálnu jasnozrivosť", ktorá mu dá príležitosť vnímať éterického Krista na astrálnej rovine. V iných prednáškach, ktoré sa zaoberali aj témou Kristovho éterického zjavenia, Rudolf Steiner poukazuje na osobitnú úlohu duchovnej vedy, ktorá spočíva v "čoraz väčšom prispievaní k pochopeniu živých myšlienok, k rozvoju myslenia, ktoré sa stáva jasnovidcom" (GA 152, 7.3.1914).³⁵³

V budúcnosti bude po tomto prvom zjavení Krista nasledovať druhé. V epoche morálno-estetických ideálov, keď sily vzkriesenia preniknú do celej sféry ľudského cítenia, dôjde k ďalšiemu zjaveniu Krista, tentoraz v astrálnej podobe v nižšom devachane. Nakoniec, v

epoche "morálnych impulzov", keď sily vzkriesenia dokážu pochopiť dokonca aj sféru ľudskej vôle, sa Kristus zjaví ľuďom ako kozmické Ja síl vyššieho Dechahanu. "Vidíme teda, ako sa Kristus, ktorý zostúpil na Zem a vyšiel z fyzicko-pozemskej ľudskej bytosti, postupne vyvíja ako éterický, astrálny a Kristus-ja, aby bol ako Kristus-ja, duch Zeme, ktorý potom stúpa so všetkými ľuďmi na vyššie stupne" (GA 130, 21.9.1911). Okrem toho sily, ktoré Kristus zošle ľudstvu v týchto troch zjaveniach, či už na astrálnej úrovni alebo na nižšom a vyššom devachanáne, budú tie sily, ktoré úplne prirodzeným spôsobom prebudia v ľuďoch nové jasnovidecké schopnosti, ktoré postupne povedú k prijatiu všetkých troch zjavení. Pretože zdroj ľudského myslenia podľa Rudolfa Steinera leží na astrálnej rovine, zdroj pocitov v nižšom devachane a zdroj vôle vo vyššom devachane. To všetko možno zhrnúť takto:

Astrálny svet	Mýšlení	Intelektuálny janozření	5. epocha	1. zjavení Krista
Nížší devachan	Cítění	Morálně- estetické ideály	6. epocha	2. zjavení Krista
Vyšší devachan	Vůle	Morální impulzy	7. epocha	3. zjavení Krista

A základy poznania celého tohto vývoja - to znamená možnosť každej ľudskej individuality vedome sa na ňom podieľať - boli vytvorené duchovnou vedou zduchovnením najviac ahrimanského princípu moderného človeka - jeho myslenia.

Ako Kristus vstupuje do ľudského myslenia? Ako môže Kristus preniknúť do ľudského myslenia [skrže moc vzkriesenia]? Ako Kristus vedie svoju vlastnú ľudskú myseľ nahor do ríše, kde sa môže rozvíjať spolu s tým, čo je len obsahom duchovnej viery?" (GA 74, 23. 5. 1920). Tieto otázky, ústredné otázky, od ktorých závisí celá budúca kresťanská kultúra, položil Tomáš Akvinský západnému ľudstvu na konci 13. storočia. O sedem storočí neskôr, na začiatku 20. storočia, dáva antropozofia na tieto otázky všeobecno-historickú odpoveď.

Toto je základný rozdiel medzi Rudolfom Steinerom a všetkými ostatnými veľkými zasvätencami, o ktorých sme hovorili v prvej časti tejto knihy. Lebo všetci, bez výnimky, dostali svoje duchovné impulzy z pôvodných zjavení duchov formy, s ktorými bol spojený aj celý charakter zasvätenia, ktoré dostali. Okrem rôznych druhov zasvätenia bolo spojenie s duchmi formy pre každého z nich odlišné. Dokonca aj spôsob, akým títo veľkí zasvätení pracovali v ľudstve, bol v mnohých ohľadoch magický. V ľudstve boli verejne aktívne len sporadicky. A keď sa to stalo, potom sa ich život a skutky prejavili priamo v mnohých legendách, kde boli napísané ich veľkolepé skutky.

Na druhej strane Rudolf Steiner, ktorý zažil modernú kresťanskú iniciáciu na začiatku 20. storočia, dosiahol zasvätenie v úplne inej epoche, konkrétne v čase nového objavenia sa osobnostných duchov zo sféry druhej hierarchie. A bol prvý, ktorého zasvätenie nebolo spojené s duchmi formy, ale s duchmi osobnosti, ktorí sa dostali na úroveň duchov formy. Z toho vyplýva, že to je dôvod, prečo Rudolf Steiner mohol po prvýkrát v pozemskom vývoji preniknúť do všetkých svojich jasnovideckých vedomostí prostredníctvom pozemského (hoci úplne oduchovneného) ľudského myslenia. Tristopäťdesiat zväzkov zozbieraného vydania

Rudolfa Steinera (GA), ktoré obsahujú plody jeho nadzmyslových vedomostí, ktoré vznikli z "tvorivého myslenia", čiže z myslenia, ktoré dosiahlo úplný - matematický - stupeň vedomia, je toho presvedčivým dôkazom.

Až keď si to uvedomíme, môžeme skutočne pochopiť odpoveď Rudolfa Steinera na otázku Friedricha Rittelmeyera týkajúcu sa súčasných aktivít iných zasvätencov. O deň neskôr som sa ho spýtal: "Kde sú teraz zasvätení ľudstva, aby podporili také dielo, ako je to vaše?" Povedal mi: "Teraz ide o to, aby ľudia svojím myslením pochopili vyššie pravdy." Skôr mali svoje úlohy v skorších inkarnáciách. Teraz musíme zduchovniť myslenie ľudí."

Ako sme videli, celá antropozofia je venovaná tejto ústrednej úlohe našej doby. Splnenie tejto úlohy však bolo možné len vďaka tomu, že Rudolf Steiner dokázal svojimi myšlienkami sprostredkovať celý obsah svojho duchovného poznania, aby bol zrozumiteľný pre každú ľudskú bytosť našej doby. V poslednom predslove k svojej knihe Náčrt duchovnej vedy, ktorú napísal len niekoľko týždňov pred svojou smrťou, Rudolf Steiner spomína túto hlavnú úlohu týmito slovami: "Ale aby bolo takéto pochopenie skutočne možné, duchovne vidiaci človek musí skutočne vliť svoje poznanie do myšlienkového formy bez toho, aby stratil svoj imaginatívny charakter v tejto forme" (GA 13, strana 27). Tieto slová nachádzajú potvrdenie v poznámke Rudolfa Steinera, keď zdôraznil rozdiel medzi jeho základným zasvätením a zasvätením ostatných majstrov múdrosti a harmónie citov. Maria Róschl sa ho raz spýtala, "či bol vo svojej dobe zasvätenec, ktorý by videl tak vysoko a ďaleko [do duchovného sveta] ako on. Jeho odpoveď bola, ako mi neskôr povedala: "Áno, samozrejme, ale nikto z nich nemôže obliecť to, čo vidí, do formy myšlienok, ktoré by umožnili ostatným zažiť to vo svojich vlastných myšlienkach." Pretože na to, aby sa to, čo človek duchovne vníma, dostalo do mozgu, vyžaduje si to obeť, ktorú ešte nikto nebol schopný priniesť."

V týchto slovách nájdeme ďalší opis rozdielu medzi zasvätením zo síl duchov osobnosti a zasvätením z predchádzajúcich období od síl duchov formy; Lebo to, čo sa zdá byť "vizionárske" vo sfére duchov formy, musí byť preniknuté presnými a jasnými myšlienkami pri zasvätení silami duchov osobnosti, aby to bolo prístupné celému ľudstvu a nielen úzkemu okruhu zasvätencov.

Ak si teraz uvedomíme, že vláda kozmickej inteligencie prešla od duchov formy k duchom osobnosti, ktorí dávajú človeku možnosť "rozvíjať svoje vlastné myšlienky" a tak z jeho "vnútornej činnosti" myslenia (z "čistých myšlienok") "produkovať aj morálne impulzy" (GA 222, 18. 3-1923), ako to často opisuje Rudolf Steiner vo Filozofii slobody, potom chápeme celý nemenný význam Čo sa stalo s touto udalosťou. Pretože slovami Rudolfa Steinera je obsiahnuté najdôležitejšie rozhodnutie, ktoré musí urobiť každá ľudská individualita našej doby – "veľká voľba [...], či si skutočne zvolit' slobodu" – a z okultného hľadiska nič iné ako "možnosť získať túto slobodu obrátením sa k správnejmu archai" (tamže). Práve na tieto archaie, ktoré sú v procese evolúcie na "tvorcov", Rudolf Steiner nasmeroval všetky svoje duchovné sily pri písaní svojej Filozofie slobody. Preto mohol v súvislosti s prechodom kozmického myslenia od duchov formy k duchom osobnosti povedať: "Je to tento aspekt vecí, ktorý nájdete zobrazený v mojom. Filozofia slobody¹: prechod ľudstva z otroctva v prikázaniach, ktoré vylučujú slobodu [zjavenie duchov formy] k pôsobeniu morálnej intuície [nové zjavenie duchov osobnosti], ktoré zahŕňa slobodu" (tamtiež). To znamená, že jedine

slobodná a vedomá voľba umožňuje človeku zakúsiť slobodu, čiže v mene vzrastajúcich duchov osobnosti, ku ktorej sa otvára cesta nahor a vedie ho k naplneniu ideálu "etického individualizmu" vyjadreného vo filozofii slobody.

V jednej z prednášok Rudolfa Steinera, ktorá hovorí o predchodcoch tajomstiev Golgoty a éterickom zjavení Krista, nachádzame opis, ktorý ešte presnejšie zobrazuje rozdiel medzi činnosťou starých duchov formy a nových duchov osobnosti (hoci oni sami sa v prednáške zvlášť nespomínajú), ako to vidíme v protiklade "kategorického imperatívu" a "morálnej predstavivosti" – teda protikladu povinnosti a slobody: Namiesto kategorického imperatívu je Ja aktívne zo sily prebudenej myšlienky, z "morálnej fantázie". Potom, samozrejme, bude tiež možné pochopiť prichádzajúci impulz Krista [Jeho zjavenie v éterickej podobe] pozemskými silami. Toto je vzťah medzi svetom myšlienok vo "filozofii slobody" a svetom síl vyššieho poznania, ktoré vznikajú v našej duši a ktoré možno dosiahnuť spôsobmi, ktoré naznačuje duchovná veda. V súvislosti s prichádzajúcou Kristovou udalosťou som vám dnes musel hovoriť o oživení myslenia, aby sa mohlo stať budúcim poznaním ducha" (GA 152, 5.3.1914).

Tu treba zdôrazniť, že skutoční duchovia formy, teda normálne sa vyvíjajúci duchovia formy, ktorí v dávnych dobách ovládali ľudské myšlienky, sa teraz obracajú k iným úlohám vo vesmíre a prenášajú svoju zodpovednosť na duchov osobnosti. Existujú však aj retardovaní duchovia formy, ktorí sú teraz hlavnými protivníkmi duchov osobnosti a ktorí s nimi zápasia o správne vedenie ľudstva a túžia využiť situáciu vo svoj prospech (pozri GA 222:17. 3-1923). Tam, kde sa normálni duchovia osobnosti snažia priviesť ľudstvo k novému kresťanstvu, ktorého základ skrýva nádej vo vzťahu k individuálnej slobode a morálnej tvorivej sile, čiže k "etickému individualizmu" a "morálnej fantázii", retardovaní duchovia formy sa zo všetkých síl snažia udržať ľudstvo v jeho predchádzajúcom štádiu vývoja, posielajú mu myšlienky ako predtým. čo môže mať za následok posilnenie závislosti na vonkajších autoritách, dogmách rôzneho druhu, príkazoch a iných morálnych predpisoch. Týmto spôsobom však zaostávajúci duchovia formy veľmi silno podporujú ahrimanské a luciferiánske bytosti, ktoré od začiatku 20. storočia bojujú proti najdôležitejšej udalosti našej doby - éterickému, druhému zjaveniu Krista.

To nám však umožňuje lepšie pochopiť niektoré negatívne komentáre o zavedených cirkvách, ktoré mal Rudolf Steiner v Berlíne na konci 19. storočia. V tejto súvislosti hovoril o ľuďoch, ktorí sa vedome a neodvolateľne rozhodli nasledovať nové zjavenia duchov osobnosti, to znamená nasledovať cestu kresťanstva budúcnosti, kde je všetko založené na slobodnej osobnosti (etický individualizmus) namiesto lipnutia na vonkajších formách, ktoré patria do minulosti, a úplne sa odvrátili od akéhokoľvek vplyvu na myšlienkový život ľudstva vychádzajúceho z duchov formy. To znamená, že sa odvrátili od všetkých myšlienok, ktoré pochádzajú od duchov formy, od myšlienok, "ktoré človeka absolútne zväzovali a robili neslobodným" (tamtiež). A odvrátili sa od "spôsobu myslenia starých vizionárov", od všetkých "predstav, ktoré v človeku vznikajú nevedome, spontánne" (GA 187, 28.12.1918). Lebo "toto bol iný spôsob, ako zjaviť týchto duchov formy. A z takýchto predstav vznikli myšlienky všetkých starovekých náboženstiev [...], ktoré v kresťanstve pôsobia dodnes" (tamže). Bolo nevyhnutné, aby to Rudolf Steiner odmietol s celým svojím odhodlaním, aby mohol

nasledovať duchov osobnosti na ceste ku kresťanstvu budúcnosti, kresťanstvu slobody a lásky, kresťanstvu úplného vzkriesenia, ktoré samozrejme začína v oblasti poznania, na ktorej sa môže vedome podieľať každý ľudský jedinec. "Lebo čo pomôže človeku stať sa kráľom, ak nevie, že je kráľom?"

Nakoniec, čo je najdôležitejšie, Rudolf Steiner odmietol predovšetkým akúkoľvek vieru v "iný svet", teda v existenciu duchovného sveta, ktorý je pre človeka v podstate neprístupný. Pretože úplné oddelenie tohto (materiálneho) a toho (duchovného) sveta, ktorý je základom všetkých etablovaných cirkví, bolo azda najproblematickejším pozostatkom pôsobenia starých duchov formy. Dôvody spočívajú v špecifickom spôsobe ich činnosti v duchovnom vesmíre: "Teraz sú duchovné formy aktívne takým spôsobom, že neustále pôsobia na človeka zvonku. Všetko, čo pôsobilo v človeku v jeho vlastnej bytosti zvonku, pochádza z činnosti duchov formy" (GA 222, 18. 3-1923).

Rozhodujúci rozdiel medzi činnosťou tretej a druhej hierarchie – alebo, jasnejšie povedané, medzi duchmi osobnosti a duchmi formy – spočíva v tom, že duch osobnosti pôsobí nadzmyslovo na tejto pozemskej strane vnímania vonkajšími zmyslami, zatiaľ čo duchovia formy pôsobia z opačnej, duchovnej stránky (pozri GA 222, 16.3.1923). A to znamená, že myšlienka s prechodom od duchov formy k duchom osobnosti z duchovného sveta – poslaná človeku zhora – sa presunula do tohto sveta, alebo, čo je to isté, že sa stáva úplne jeho vlastníctvom.

Duchovia osobnosti, ktorí v minulých storočiach prešli vlastným vývojom, v našich dňoch prekročili tento prah a vystúpili do štádia nových duchov formy, čím dali ľudstvu po prvýkrát príležitosť povstať vedome a v bdelom stave do duchovného sveta úplne novým spôsobom, kde rozdelenie sveta na pozemský a duchovný už nemá zmysel a oba svety existujú súčasne. Preto môžeme povedať, že svojím vzostupom do stupňa "stvoriteľov" (elohim) duchovia osobnosti pre ďalší stupeň ľudského vedomia ukončili toto rozdelenie, ktoré je dedičstvom tej epochy, v ktorej starovekí duchovia formy stále viedli myslenie ľudstva a ktorá teraz skončila. To má veľmi zvláštne dôsledky pre celý budúci vývoj kresťanstva, pretože toto dedičstvo duchov formy, ktoré aj dnes rozdeľuje pre mnohých ľudí svet na tento (pozemský) a ten (duchovný), je hlavnou prekážkou pochopenia pravej podstaty zmŕtvychvstania ako ústrednej udalosti tajomstva Golgoty. Rozhodujúcou charakteristikou Kristovho zmŕtvychvstania je totiž práve to, že je pozemským prototypom úplného a definitívneho odstránenia všetkých hraníc medzi fyzickým a duchovným svetom, hraníc vytvorených v človeku činnosťou jeho vonkajších zmyslových orgánov a silou smrti.³⁵⁹ Vo vzkriesení sa fantóm fyzického tela človeka, obnovený silou Kristovho ducha, stal schopným vstúpiť do duchovného sveta so všetkými vonkajšími zmyslovými orgánmi. ktoré k nemu patria.

Z toho vyplýva, že celá budúcnosť kresťanstva závisí od toho, či ľudstvo pochopí tajomstvo Kalvárie, čiže tajomstvo zmŕtvychvstania ("A ak Kristus nevstal z mŕtvych, potom je naše posolstvo klamlivé a naša viera je tiež klamlivá," hovorí Pavol - 1 Korintským 15:14), to znamená od základného rozhodnutia našej doby, totiž či sa rozhodneme nasledovať ducha osobnosti, alebo staré vplyvy duchov formy, neprimerané našej dobe. Plný význam tohto rozhodnutia možno skutočne vyjadriť v dvoch protichodných ideáloch, ktoré sa objavili v 19. storočí, teda v čase, keď duchovia osobnosti začali svoj výstup na stupeň stvoriteľa. Táto

polarita spočíva v etickom individualizme Filozofie slobody (1894) na jednej strane a v prijatí dogmy o neomylnosti pápeža na Prvom vatikánskom koncile (1869) na strane druhej.

Rudolf Steiner, ako sme videli, si jasne zvolil prvú cestu, naplňajúc v hlbšom zmysle slová evanjelia vo vzťahu k druhej ceste: "Ale Ježiš mu povedal: Nasleduj ma a nech mŕtvi pochovávajú svojich mŕtvych!" (Mat. 8:22). Bola to cesta, ktorá ho na prelome storočí viedla k "duchovnému vstupu do tajomstva Golgoty" (GA 28, kap. XXVI). Ak stručne zhrnieme základné impulzy duchov formy, rozpoznáme, ak budeme postupovať podľa toho, čo o tom povedal Rudolf Steiner, tri základné body:

- 1) doktrína, že človek nemá moc poznať vyššie svety;
- 2) morálne predpisy, ktoré prichádzajú k človeku zvonku;
- 3) Hľadanie pôvodného kresťanstva v jeho vonkajších tradíciách a dokumentoch, a nie vedomým vstupom do duchovného sveta cestou, ktorú v našej dobe otvorili duchovia osobnosti.

A teraz sa vráťme k tomu, čo píše Rudolf Steiner v XXVI. kapitole svojej knihy Cesta môjho života, aby sme sa v tejto súvislosti mohli s plným porozumením zamyslieť nad nasledujúcimi slovami: "Niektoré výroky o kresťanstve, ktoré som vtedy napísal a vyjadril na prednáškach, sa zdajú byť v rozpore s tým, čo som o ňom povedal v neskorších časoch. Tu je dôležité nasledovné. Keď som v tom čase použil slovo "kresťanstvo", mal som na mysli doktrínu ďalej, ktorá pôsobila v kresťanských vyznaniach. Celý obsah náboženskej skúsenosti poukazoval na duchovný svet, ktorý človek nemôže dosiahnuť rozvíjaním svojich duchovných síl. To, čo náboženstvo hovorí a prezentuje ako morálne prikázania, pochádza zo zjavení, ktoré prichádzajú k človeku zvonku." (tamtiež). A teraz, keď Rudolf Steiner opísal, čo pochádza zo starých duchov formy, obrátil sa k tomu, čo už v tom čase pôsobilo v jeho duši a vychádzal z objavenia sa nových duchov osobnosti: "Proti tomu odporovala moja duchovná kontemplácia, ktorá chcela zažiť duchovný svet rovnako, ako prežíva zmyslový svet v človeku a prírode. Proti tomu sa postavil aj môj etický individualizmus, ktorý nechcel, aby sa morálny život udržiaval vonkajšími príkazmi, ale rozvojom mentálno-duchovného bytia človeka, v ktorom žije božstvo" (tamtiež).

V oboch týchto opisoch nájdeme veľmi presný obraz o tom, ako sa udalosti, ktoré sa odohrali vo svete najvyšších hierarchií ako pozemské a kozmické udalosti, odrazili v duši Rudolfa Steinera v tom čase. A potom, opäť sa obrátiac k existujúcim cirkvám, píše: "Kresťanstvo, ktoré som musel hľadať [v súlade so zjaveniami nových osobnostných duchov], som nenašiel v žiadnom vyznaní viery. V určitom čase, keď som bol vystavený ťažkým duševným bojom, som bol nútený ponoriť sa do kresťanstva, do sveta, v ktorom o ňom hovorí spiritualita 1 (tamtiež). A to znamená nasledovať do slnečnej sféry, kde sa od najstarších čias uchovávajú všetky tajomstvá kozmického kresťanstva, duchovia osobnosti v plnom vedomí; Pretože druhá hierarchia, do ktorej pozície títo duchovia teraz vystúpili, operuje zo slnečnej sféry. (Pozri GA 236, 27.6.1924).

Nakoniec Rudolf Steiner zhŕňa celé obdobie "duševných bojov", ktorými musel prejsť, aby mohol nasledovať cestu danú duchmi osobnosti: "V čase, keď som hovoril o kresťanstve

takým spôsobom, že tento slovný obsah protirečil mojim neskorším tvrdeniam, skutočný obsah kresťanstva ako fenoménu vnútorného poznania sa začal rozvíjať v mojej duši už v zárodku" (GA 28, kap. XXVI).

Preto sa koncom 19. storočia Rudolf Steiner rozhodol pre kresťanstvo budúcnosti, kresťanstvo slobody a lásky, založené na osobnej skúsenosti tajomstva Golgoty, na osobnej skúsenosti tajomstva zmŕtvychvstania a na osobnom duchovnom prijatí Krista v nadzmyslových svetoch.

Podľa Rudolfa Steinera súčasný vzostup osobnostných duchov do stupňa "tvorcov" do značnej miery zahŕňa celú dnešnú evolúciu. Na jeho vrchole stojí sám Kristus, ktorý stúpa zo svojho súčasného vzhľadu v éterickej podobe k následným zjaveniam v astrálnej podobe a nakoniec ako Ja. Na tomto všeobjímajúcom prúde vzostupnej evolúcie, ktorý má svoj pôvod v tajomstve Golgoty, sa zúčastňujú duchovné bytosti – nadzmysloví antropozofii antropozofie – o ktorých sme podrobnejšie hovorili v tretej časti prvej kapitoly. Pre dušu Nátana, Vidar a archanjel Michael, v príprave na svoju okamžitú účasť na éterickom zjavení Krista, vystúpili na ďalší, vyšší stupeň svojho vlastného duchovného vývoja: duša Nátan dokončila svoj postupný vývoj z ľudského stupňa na stupeň anjelskej bytosti, Vidar povstal zo stupňa anjela na stupeň archanjela, čím zaujal miesto archanjela Michaela v kruhu archanjelov, ktorý vychádza od roku 1879. A sám Michael postúpil do štádia archaeva, alebo Ducha času.

Tieto tri bytosti majú zvláštny vzťah k aktivitám osobnostných duchov ako vládcov kozmickej inteligencie v našej dobe. Duša Nátana je priamo zapojená do procesu prebudenia novej "intelektuálnej jasnozrivosti" v ľudstve, archanjel Vidar inšpiruje prísne vedecký charakter antropozofického duchovného výskumu a Duch času Michael nesie zodpovednosť za budúci osud kozmickej inteligencie na Zemi. V dôsledku toho sú všetky veľmi úzko spojené s modernou duchovnou vedou, ktorú založil Rudolf Steiner. Pozrime sa podrobnejšie na príspevok každej z týchto bytostí k vyššie opísanému procesu.

V dvoch prednáškach v roku 1913 - v Londýne 2. mája a v Stuttgarte 20. mája - Rudolf Steiner podrobne hovorí o tom, ako v druhej polovici 19. storočia éterickému vzhľadu Krista v 20. storočí predchádzalo akési opakovanie tajomstva Golgoty v nadzmyslových svetoch. Výsledkom skutočnosti, že takmer všetky hlavné prúdy vedeckého vývoja v tom čase nadobudli materialistický charakter, bolo to, že to viedlo k situácii, v ktorej materializmus dokázal preniknúť do značného počtu ľudských duší. Za "s triumfom vedy [od 16. storočia | materialistické a agnostické pocity vstúpili do ľudstva s väčšou intenzitou ako doteraz" (GA 152, 2, 5.1913). Keď väčšina týchto duší vstúpila koncom 19. storočia bránou smrti do duchovného sveta, vytvorili okolo seba to, čo Rudolf Steiner nazýva "čiernou sférou materializmu" (tamtiež). Ako protiváha k tejto čiernej sfére sa Kristus zjavil v nadzmyslovom svete susediacom so Zemou, kde pôsobil prostredníctvom anjelskej bytosti duše Nátana. Rudolf Steiner opisuje túto udalosť takto: "Kristus vzal túto čiernu guľu v zmysle manichejského princípu do svojej bytosti, aby ju premenil. V anjelskej bytosti, v ktorej sa od tajomstva Golgoty prejavilo Kristovo bytie, ale spôsobilo "duchovnú smrť udusením1. [...] Táto duchovná smrť udusením, ktorá spôsobila stratu vedomia tejto anjelskej bytosti, je opakovaním tajomstva Golgoty vo svetoch, ktoré ležia priamo za našimi. [...] Táto smrť Kristovho vedomia v anjelskej sfére v 19. storočí znamená vzkriesenie Kristovho vedomia v

sfére zeme, to znamená, že Kristov život bude od 20. storočia pociťovať čoraz viac ľudských duší ako priamu osobnú skúsenosť" (tamtiež). A v inej prednáške dodáva: "Ak je v 20. storočí možné, aby sa duše vyvinuli, aby pochopili tajomstvo Golgoty, je to vďaka tejto udalosti [smrti a vzkrieseniu Kristovho vedomia vo vyšších svetoch]" (GA 152, 20.5.1913).

Preto opakovanie tajomstva Kalvárie v nadzmyslových svetoch a z toho vyplývajúce Kristovo vedomie malo pre ľudstvo nasledujúce dôsledky:

1. Vznik síl novej "intelektuálnej jasnozrivosti", ktorá vedie k osobnej skúsenosti Krista.
2. Nové (duchovne vedecké) chápanie tajomstva Golgoty ako udalosti, ktorá dáva vyšší význam všetkému pozemskému rozvoju.

Ak si v tomto bode opäť uvedomíme, že príčinou nadzmyslového tajomstva Golgoty bol na jednej strane rozvoj materialisticky orientovanej vedy, inšpirovanej ahrimanskými duchmi pôsobiacimi v nadzmyslovom svete susediacom so Zemou, môžeme vidieť, ako sa všetky tieto makrokozmičné udalosti mikroskopicky odrážajú v pozemskej biografii Rudolfa Steinera. Je to zrejmé aj z kapitoly XXVI jeho knihy Cesta môjho života. Predovšetkým tu nachádzame opis tohto ťažkého boja, ktorý musel Rudolf Steiner vybojovať pri svojom zasvätení s ahrimanskými duchmi smrti, inšpirátormi moderného materializmu: "O to vedomejší bol môj boj proti démonickým silám, ktoré nechceli viesť ku kontemplácii ducha, ale k mechanicko-materialistickému spôsobu myslenia" (GA 28).

Až potom, čo sa Rudolf Steiner rozhodol nasledovať cestu nových osobnostných duchov, mohol sa úplne ponoriť do myšlienok materialistickej vedy, aby v duchovnom svete prekonal ahrimanských duchov, ktorí ich inšpirujú, a založil duchovnú vedu na zemi, čím v sebe zapálil svetlo nového vedomia Krista ako hlavný výsledok nadzmyslového tajomstva Golgoty, o ktorom sme už písali. Opisuje to týmito slovami: "V čase tejto skúšky som mohol napredovať len vtedy, ak som duchovnou kontempláciou prešiel rozvojom kresťanstva vo svojej duši" (tamtiež). Keďže Rudolf Steiner sa popri štúdiu materialistickej vedy dostal na miesta, kde prebývajú ahrimanskí duchovia, ktorí žijú vo svete "priamo hraničiacom so svetom zmyslov" (tamže), alebo, čo je to isté, do sféry smrti, mohol prežiť a naplniť svoju úlohu iba osobným a vedomým stretnutím s Kristom v duchovnom svete, a tak dospieť k to, čo nazýva "najvnútornejším, najslávnostnejším sviatkom poznania", v ktorom "duchovne prišiel k tajomstvu Golgoty" (tamtiež).

Po tom, čo Rudolf Steiner prvýkrát prešiel v duchovnom svete cez tú "čiernu sféru materializmu"³⁶³ (GA 152, 2.5.1913), kde "táto duchovná smrť udusením" a "stratou vedomia" (tamže) Krista nastala v anjelskej bytosti duše Nátana - a predsa "ani na chvíľu neprepadol tomuto svetu, hoci nevedome" (GA 28, kap. XXVI) - prišiel z vlastných síl k osobnému stretnutiu s Kristom po svojej druhej Golgote, a tak sa stal prvým človekom, ktorý zapálil vo svojej duši svetlo nového vedomia Krista.

Rudolf Steiner ako prvý z veľkých kresťanských zasvätených tak na prelome storočí zažil "vzkriesenie Kristovho vedomia v dušiach ľudí" (GA 152, 2.5.1913), niečo, čo v priebehu nasledujúcich troch tisícročí zažije čoraz viac ľudí 20. storočia. Preto môžeme o jeho duchovnej ceste povedať, že nasledoval evolučnú cestu, ktorú ukázali duchovia novej

osobnosti slúžiaci Kristovi vo vyšších svetoch, prešiel sférou smrti, kde osobne zažil sily vzkriesenia, ktoré spôsobili nielen skutočné pochopenie, ale aj skutočný vzťah k tajomstvu Golgoty. A to znamená, že Rudolf Steiner sa ako prvý vydal touto cestou a stal sa vzorom pre všetkých ostatných kresťanských zasvätenecov, ktorí hľadajú zasvätenie od centrálnych síl našej doby.

V jednej zo svojich prednášok v roku 1922 Rudolf Steiner uvádza podrobný príklad tejto skúsenosti moderného zasvätenca. Opisuje, ako môže takýto zasvätenec z vlastnej skúsenosti získať poznanie plného významu tajomstva Golgoty pre rozvoj ľudstva. Jeho opisu predchádzali tieto slová: "Najlepšie si vieme predstaviť, čo sa ľudstvo stalo tajomstvom Golgoty, keď teraz opisujem vývoj ľudstva v súčasnosti a dúfam, že aj v budúcnosti, z pohľadu súčasného adepta na zasvätenie" (GA 214, 27.8.1922). Týmto spôsobom Rudolf Steiner jednoznačne poukazuje na to, že teraz hovoril o svojich vlastných okultných skúsenostiach ako moderný zasvätenec. A potom pokračuje: "Keď tento zasvätenec získa také poznanie, ktoré predstavuje triumf našej doby [rozumej poznanie reprezentované modernou vedou], [...] Potom s týmto poznaním pocíti niečo tragické. Pretože nový, moderný zasvätenec cíti také poznanie, ktoré je v dnešnom svete uznávané a veľmi cenené, keď sa spojí so svojou dušou, ako smrť. A čím viac moderný iniciátor, ktorému svet nadzmyslovej sféry vznikol pred jeho dušou, preniká do toho, čo dnes celý svet nazýva vedou, tým viac cíti, že jeho duša umiera. Vedy sú hrobom duše pre moderného zasvätenca. Už nažive sa cíti spojený so smrťou, keď získava vedomosti o svete prostredníctvom modernej vedy. A toto umieranie je často hlboko a intenzívne pociťované" (tamtiež). Preto tieto neľútostné duchovné boje, ktorými musel Rudolf Steiner prejsť, keď sa blížil prelom storočia, boli v skutočnosti skutočnými bojmi s duchmi smrti, teda s ahrimanskými duchmi.

A z týchto bojov vznikla pre Rudolfa Steinera základná otázka, ktorú v tejto prednáške formuloval takto: "A potom pravdepodobne hľadá dôvod, prečo vždy zomrie, keď vie v modernom zmysle" (tamtiež). Práve hľadanie odpovede na túto otázku - nie intelektuálnej, teoretickej, ale skutočnej odpovede - viedlo Rudolfa Steinera k skúsenosti hlavného zdroja všetkých síl prekonávajúcich smrť v pozemskom vývoji: osobného stretnutia s Kristom, ktorý prešiel tajomstvom Golgoty a premenil pozemskú existenciu silami vzkriesenia. Vo vyššie uvedenej prednáške Rudolf Steiner opisuje túto skúsenosť Krista (odkaz na ňu možno nájsť na konci kapitoly XXVI jeho knihy Cesta môjho života) takto: "Ale ak sa cítime ako moderní zasvätenec preniknutí Kristom, prežívaní v tajomstve Golgoty, potom chápeme v najhlbšom, najvnútornejšom zmysle Pavlove slová: "Nie ja, ale Kristus vo mne", potom nás Kristus prevedie aj touto smrťou [...] a akoby zo všetkých bytostí povstal živý duch, ktorý nás uzdravuje, ktorý nás prebúdzá zo smrti, Duch Svätý. A cítime, sprevádzaní Kristom, aj keď sme zakúsili istú smrť [myšlienok modernej vedy], oživení. Cítime živého, liečivého ducha, ktorý k nám hovorí zo všetkých bytostí tohto sveta. [...] Potom pochopíme tajomstvo Golgoty ako zmysel celej pozemskej existencie" (tamtiež). A týmto "sviatkom poznania" "vzniká k životu to, čo by inak bolo len mŕtvou vedou, [...] skrze živého Ducha" (tamže), čiže «keď v sebe oživujeme samého Krista ako Zmŕtvychvstalého, ktorý je nositeľom Ducha Svätého» (tamže), 365 vzniká pravá duchovná veda. Tento Duch Svätý, ktorý vychádza z Krista a premieňa mŕtvu myseľ modernej vedy na novú "intelektuálnu jasnozrivosť" alebo "jasnovidecké myslenie", ktorý je schopný preniknúť do všetkého pri plnom vedomí

pôsobenia ducha, je rozhodujúcou vlastnosťou Kristovho vedomia, ktoré je od 20. storočia postupne prístupné celému ľudstvu vďaka piatej obeti Krista³⁶⁶ skrze dušu Nátana.

Preto koncom 19. storočia Rudolf Steiner vo svojej osobnej biografii, po tom, čo prešiel procesom smrti svojho duchovného vedomia v ríši ahrimanských duchov a potom jeho zmŕtvychvstaním v nadzmyslovej skúsenosti tajomstva Golgoty, zažil mikrokozmičné opakovanie makrokozmičného procesu straty a vzkriesenia duchovného vedomia duše Nátana Kristovou silou počas

Jeho prípravy na Jeho éterické zjavenie. Dá sa teda povedať, že Rudolf Steiner bol prvým človekom, ktorý v tomto čase zažil "vzkriesenie svojho vedomia", ktoré ľudstvo začne zažívať od 20. storočia (pozri GA 152, 2.5.1913). Preto sa nakoniec mohol stať prvým - a počas 20. storočia jediným - ohlasovateľom blížiaceho sa zjavenia Krista v éterickej podobe.

Kedže "jasnovidecké myslenie" založené na duchovnej vede má svoj pôvod v opakovaní tajomstva Golgoty, pridružené schopnosti v žiadnom prípade nepodliehajú starej atavistickej jasnozrivosti, ale pochádzajú z Vidaru, ktorý teraz dosiahol hodnosť archanjela. O jeho spolupráci pri príprave éterického zjavenia Krista sme už písali podrobnejšie v prvej kapitole III. časti. V tejto súvislosti je však potrebné - kvôli Nathanovej duši - opísať, ako Rudolf Steiner osobne prežíval Vidar. Hovorí: "Kto pozná význam Vidaru a cíti ho vo svojej duši, zistí, že v dvadsiatom storočí môže človek znovu získať schopnosť vidieť Krista" (GA 121, 17.6.1910). A potom ešte jasnejšie: "Takto sa cítime v spojení s postavou Vidara, ktorého chceme prijať hlboko do nášho bytia[...]" (tamtiež).

Tento vzťah k Vidarovmu impulzu má veľký význam pre celú budúcnosť duchovnej vedy. Pretože ak je Vidarova sila, sila doteraz tichého As, skutočne úplne obnovená, potom s jeho pomocou bude schopná úspešne odolať najnebezpečnejšiemu pokušeniu, ktorému bude nevyhnutne vystavená vlkom Fenrirom, ktorý predstavuje všetky staré sily atavistickej jasnozrivosti, ktoré dnes aktívne bojujú proti legitímnemu smeru evolúcie. Preto Rudolf Steiner pokračuje: "Tí, ktorí sú povolani ukázať zo znamení čias, čo musia prísť, vedia, že nový duchovný výskum opäť podnieti silu Vidaru, ktorý vyháňa z duší ľudí všetko, čo by mohlo omylom pôsobiť ako zvyšky starých, chaotických jasnovideckých síl, a ktoré vytvoria novo sa vyvíjajúcu jasnozrivosť v ľudskom vnútri, v ľudských dušiach" (tamtiež).

Rudolf Steiner hovorí o tejto jasnozrivosti inšpirovanej Vidarom ako o "jasnozrivosti osvietenej rozumom a vedou" (tamtiež); ponúka účinnú zbraň na udržanie svojho zdroja, ktorý sa prejavil ako výsledok Kristovho piateho činu prostredníctvom Nátanovej duše, vždy čistého. Preto Rudolf Steiner píše - z Vidarovho impulzu - vo svojej autobiografii nasledujúce slová, pripomínajúc všetky pokušenia, ktorým bol vystavený na konci storočia: "Preto som do takej miery zdôraznil poznanie prirodzeného základu, ktorý musí viesť k poznaniu ducha" (GA 28, kap. XXVI). A v roku 1925, v poslednom predhovore k *Secret Science in the Outline*, napísal: "Obsah tejto knihy musel [...] vyjadriť sa v myšlienkach, ktoré sú ďalším rozpracovaním myšlienok používaných v prírodných vedách, ale ktoré sú vhodné na interpretáciu duchovnej skutočnosti" (GA, 13).

A tento základný princíp Vidara nakoniec formuloval Rudolf Steiner v treťom odseku stanov Všeobecnej antropozofickej spoločnosti, ktorá bola založená na vianočnom kongrese,

nasledujúcimi slovami: "Tieto výsledky [duchovného výskumu] sú svojím spôsobom rovnako presné ako výsledky skutočnej prírodnej vedy" (GA 260).

Ak to všetko zhrnieme, môžeme povedať, že Kristovo vedomie, ktoré prebúdzá novú "intelektuálnu jasnozrivosť" v ľuďoch, pochádza z duše Nátana a Vidar dáva tejto jasnozrivosti matematickú presnosť a vedecký základ.

Obe tieto vlastnosti novej jasnozrivosti, ktoré sa budú postupne rozvíjať v ľudstve v priebehu nasledujúcich troch tisícročí, už vnútorne rozvinul Rudolf Steiner v súvislosti so svojím vlastným zasvätením, to znamená, že sa dostal na oveľa vyššiu úroveň, čím vytvoril vedomé spojenie v duchovnom svete s dušou Nátana a Vidarom. Táto jasnozrivosť sa však mohla vyvinúť do svojej celistvosti iba prostredníctvom tretej bytosti, súčasného Ducha Michaelových čias.

Ako vodca kozmickej inteligencie bol Michael vždy spojený so všetkými duchovnými procesmi, ktoré sú tu opísané, najmä so vzostupom osobnostných duchov v našej dobe do stupňa nových "tvorcov".

V našich časoch totiž Michal nie je len Kristovým vyslancom a tvárou, ale aj vyslancom všetkých vyšších hierarchií,³⁶⁷ a predovšetkým vzostupných duchov osobnosti, ktorí teraz očakávajú od ľudí tvorivé činy nových predstáv, ktoré dnes môžu vytvoriť iba ľudia ako výsledok "stvorenia z ničoho" (porov. GA 107, 17.6.1909). Michaelovou úlohou je vrátiť tieto oduchovené myšlienky, ktoré sú schopné pochopiť, čo sa zmenilo s týmito predstavami, ako dnes žijú v duchovnej vede, do duchovného sveta k bohom ako dar od ľudí. V tejto súvislosti Rudolf Steiner hovorí o Michaelovi:

"Preto [Michael] je posol poslaný bohmi, aby do určitej miery [od bohov] prevzal to, čo teraz prejde od emancipovaného poznania [moderných vied] k duchovnému poznaniu [ľudstva], [...] A tak budú postavené mosty medzi ľuďmi a bohmi" (GA 219, 17.12.1922).

Inými slovami, vo svojej pozícii jedného z archeusov sám Michael prevzal úlohu, ktorú vykonávali duchovia osobnosti pred jeho vzostupom. Preto je hlavným prostredníkom medzi nimi a pozemským ľudstvom a stáva sa zodpovedným za to, aby ústredná udalosť pozemského vývoja – tajomstvo Golgoty – bola počas jeho vlády správne pochopená prostredníctvom nového zjavenia duchov osobnosti. Ako veľký predstaviteľ osobnostných duchov, ktorí sa stali tvorcami, Michael, "ktorý teraz zostúpil zo slnka na zem, v poslednej tretine 19. storočia, mal prijať pozemskú inteligenciu ľudí" (GA 240:19.7.1924). Lebo na zemi prišiel čas, keď treba pochopiť tajomstvo Golgoty. "A toto je veľký rozdiel medzi všetkými doktrínami a všetkou múdrosťou, ktorá zasiahla od tajomstva Golgoty k vývoju zeme, že s príchodom ducha Michala na zem, jeho vnuknutím, môže ľudstvo postupne prijať všetko, čo mu umožní pochopiť Kristov impulz a všetko, čo tajomstvo Golgoty znamená" (GA 152, 2.5.1913). Toto je úloha, ktorú dnes Michal plní, ale s pomocou duchovnej vedy, ktorú Rudolf Steiner nazval "Michalovým darom" (tamže).

Na príkaz samého Krista, ako jeho slnečnej tváre a ohlasovateľa, teraz Michal prináša ľudstvu nové duchovné svetlo: "Michal nám môže dať nové duchovné svetlo, ktoré môžeme chápať ako premenu toho svetla, ktoré skrze neho žiarilo v čase tajomstva Golgoty, a ľuďom našich

čas je dovolené vložiť sa do tohto svetla" (tamtiež). A to sa deje zakaždým, keď ľudia prijímajú do svojich duší poznanie duchovnej vedy. "[Michael] oslobodzuje myšlienky z oblasti hlavy, dláždí im cestu k srdcu, uvoľňuje nadšenie z emocionálneho fondu srdca, aby človek mohol žiť v oddanosti duše všetkému, čo môže byť prežívané vo svetle myslenia. [...] Myšlienky, ktoré sa dnes snažia pochopiť spiritualitu, sa musia zrodiť zo srdca, ktoré bijú pre Michala ako ohnivé knieža myslenia vesmíru" (GA 26, "Na začiatku veku Michaela"; kurzívou zvýraznil Rudolf Steiner). To neznamená nič iné ako začiatok vedomia

spolupráca človeka s bohmi (pozri GA 240:19-7.1924). Lebo ľudské srdcia "sa musia stať Michaelovými pomocníkmi pri podmanení si inteligencie, ktorá zostúpila z neba na zem" (GA 240, 20.7.1924).

Tento proces, ktorý sa začal v poslednej tretine 19. storočia, sa odráža v zasvätení Rudolfa Steinera. Od prvých krokov na svojej duchovnej ceste sa snažil priblížiť duchovnému svetu v čisto michalskom duchu. V čase prvého stretnutia s geometriou, keď mal osem rokov, už cítil náklonnosť k Michaelovi vo svojej duši. Neskôr si to pamätá takto: "V mojom vzťahu ku geometrii som našiel prvý zárodok videnia, ktorý sa vo mne postupne vyvinul. Žilo to vo mne viac-menej nevedome počas môjho detstva. [...] Ako dieťa som rozmýšľal, samozrejme, nie jasne, ale cítil som, že geometria musí mať v sebe niečo z poznania duchovného sveta" (GA 28, kap. Keď mal Rudolf Steiner osemnásť rokov (práve v roku, v ktorom sa začala nová Michalova epocha), mohol si povedať: "Teraz čoraz viac vedome pracujem na tom, aby priame videnie, ktoré som mal z duchovného sveta, prúdilo do myšlienkových foriem" (GA 28, kap. III; kurzíva Rudolf Steiner). Výsledkom bolo, že tento smer jeho vnútorného vývoja "nadobudol určitú plne vedomú podobu okolo dvadsiateho roku jeho života" (GA 28, kap. I).

Preto si Rudolf Steiner od ranej mladosti vypestoval schopnosť čisto michalského prístupu k duchovnému svetu. Neskôr si to spomína takto: "Ja sám som vyrastal tak, že som nikdy nemal problém vnímať duchovný svet. To, čo prišlo z duchovného sveta, vstúpilo priamo do mojej duše, stalo sa ideami a mohlo sa sformovať do myšlienok" (GA 240, 12.8.1924; kurzívou zvýraznil Rudolf Steiner). Tieto slová, ktoré hlboko opisujú osobné skúsenosti na ceste jeho vnútorného rozvoja, ktorou prešiel v mladosti, takmer presne zodpovedajú slovám, ktorými opisuje Michaelovu činnosť v ľudstve na konci svojho života: "Teraz musíme myslieť na to, čo Michael skutočne spravoval v celom duchovnom vesmíre: spravoval to, čo je duchovné, ale čo vrcholí v intelektuálnom chápaní človeka. Michael nie je duch, ktorý vychováva intelektuála, ale všetko, čo prináša ako spiritualitu, chce vysvetliť ľudstvu vo forme myšlienok, vo forme myšlienok – ale vo forme myšlienok a myšlienok, ktoré uchopujú duchovné¹¹ (GA 240:19-7, 1924).

A to je presne to, čo Rudolf Steiner dosiahol v mladosti a najmä v roku 1879, keď konečne získal schopnosť premeniť všetko, čo dostal z duchovného sveta, na pozemské myšlienky. a myšlienky. Rudolf Steiner bol teda pripravený prijať s plným vedomím zjavenia Michala, ktoré začali prichádzať k ľuďom s jeho novou vládou v ľudstve. Základnou postavou jeho vlády je, že "Michael chce, aby sa človek stal slobodnou bytosťou, ktorá vo svojich predstavách a predstavách pochopí aj to, čo k nemu prichádza ako zjavenia z duchovných svetov" (tamtiež).

Preto sa Rudolf Steiner stal prvým pozemským žiakom v súčasnej epoche Michalovej vlády a prvým v celom ľudstve, ktorý dokázal preložiť svoje zjavenie do čisto ľudských myšlienok. Výsledkom bolo, že táto cesta služby Michalovi, na ktorú sa Rudolf Steiner vydal v mladosti, ho neskôr priviedla k osobným stretnutiam s vedúcim Duchom času v nadzmyslovom svete. Stalo sa to v jeho weimarskom období. Až na sklonku svojho života a niekoľkými slovami si Rudolf Steiner pripomenul túto najdôležitejšiu udalosť svojej mladosti: "V tom čase na konci 19. storočia to bolo vlastne niečo tajomné. Za závojom [ktorý oddeľuje duchovný svet od fyzického sveta] boli veľké zjavenia, ktoré boli spojené s duchovnou bytosťou, ktorú nazývame Michael. Existovali Michaelovi mocní nasledovníci, ľudské duše, ktoré vtedy neboli vo fyzických telách, ale v stave medzi smrťou a novým narodením, ale existovali aj mocné démonické sily, ktoré sa pod ahrimanským vplyvom postavili proti tomu, čo malo prísť na svet skrze Michaela. [...] Takže som musel stáť v tomto [duchovnom] svete za závojom [...], v tejto michalskej sfére, a zažiť, čo sa tam deje" (GA 240, 8/12/1924). Skúsenosť Rudolfa Steinera prispela k Michalovmu boju s drakom, ktorý vznikol zo všetkých odporcov démonických síl, rovnako ako on sám pracoval vo veľmi láskavom a priateľskom Weimare na Filozofii slobody, prvej Michaelovej knihe v súčasnom období Michalovej vlády v ľudstve.³⁶⁹

"Michael s nohami na drakovi: taký obraz, ktorý predstavuje Michaela ako bojovníka, ako kozmického ducha povstávajúceho proti ahrimanským silám, ktoré ležia pod jeho nohami, človek právom rád vidí" (GA 240, 19-7. 1924). Rudolf Steiner nielen pozoroval tento boj na nadzmyslovej úrovni od tridsiatich troch rokov, ale v tom čase sa do neho sám ešte viac zapojil. A keď na konci svojho života píše o všetkých pravých učeníkoch Michala: "Teraz vidíte, že nechali Michala prebývať vo svojich srdciach, teraz mu zasvätili celý svoj duchovný život" (GA 26, str. 61), potom môžeme o Rudolfovi Steinerovi povedať, že on sám neustále kráčal touto cestou, od ranej mladosti až do konca svojho života. A to mu umožnilo na prelome 19. a 20. storočia stretnúť sa s ahrimanským drakom a v rozhodujúcom okamihu jeho zasvätenia ho prekonať, takže vo svojom osobnom životopise mikrokozmicke zopakoval to, čo vnímal sedem rokov predtým v makrokozme. V skutočnosti je to to isté - udržať pod nohami v duchovnom svete draka vytvoreného z ahrimanských duchov, s ktorými teraz Michael bojuje.

V jednej zo svojich prednášok Rudolf Steiner odhaľuje tajomstvo tohto draka nasledujúcimi slovami: "Michael nebojoval s drakom v období, ktoré uplynulo, pretože vtedy drak, ktorého máme na mysli teraz, ešte nebol drakom. Stal sa drakom, keď sa tie koncepty a myšlienky, ktoré tvoria zákony prírodných vied, mali v nadchádzajúcich časoch stať svetonázorom. A to, čo tu rastie, ak správne chápeme, je obraz toho draka, ktorého musí poraziť Michael, ktorého obdobie začína v našej dobe. Toto je dôležitá predstavivosť: Michael zabije draka. Aby sme pochopili duchovný, plynúci život v zmyslovom svete, musíme slúžiť Michaelovi. Slúžime mu pri porážke draka, ktorý sa chce prebudiť k myšlienkam, ktoré priniesli materializmus počas minulých vekov a ktoré chcú v budúcnosti ďalej rásť. Toto je víťazstvo Michala nad drakom" (GA 252, 20.5.1913).

Tento drak, ktorý je stále schopný byť Michaelovým hlavným protivníkom v súčasnej epoche a ktorý je bytosťou, ktorá pre seba využíva stále rastúcu silu materialistickej vedy na to, aby úplne Ahrimanizovala Michaelovu inteligenciu na Zemi, čím mu zabránila získať nad ňou moc

počas jeho vlády v ľudstve - tento drak bol porazený Rudolfom Steinerom na prelome storočí počas jeho zasvätenia. Pretože sú to ahrimanskí démoni, ktorí tvoria tohto draka, o ktorom píše vo svojej autobiografii, spomínajúc na toto obdobie svojho života: "Tým vedomejší bol môj vnútorný boj s démonickými silami [ahrimanskými bytosťami, 1] ktoré by chceli urobiť myslenie mechanicko-materialistickým. [...] Táto opísaná skúška duše nastala pred prelomom storočí" (GA 28, kap. XXVI).

Až keď porazil tohto draka, ktorý bráni našej dobe vstúpiť do chrámu moderného kresťanského zasvätenia, mohol tam Rudolf Steiner sám vstúpiť a stáť na najposvätejšej hostine "pred tajomstvom Golgoty", ako o tom píše vo svojej Ceste môjho života.

Ak zhrnieme, čo sme práve povedali, môžeme konštatovať, že v poslednej tretine 19. storočia sa všetky základné nadzmyslové udalosti, ktoré sú spojené s prípravou zjavenia Krista v éterickej podobe, odrazili v osude Rudolfa Steinera ako skutočné vnútorné zážitky. Len preto, že ich vedome zažil, dokázal vytvoriť pevný základ pre modernú duchovnú vedu, ktorej ohlasovanie ľudstvu začalo jeho prvou ezoterickou prednáškou, ktorú predniesol v predvečer Michalovho sviatku, 28. septembra 1900, v teosofickom salóne grófkyně Brockdorffovej v Berlíne. Táto prednáška bola venovaná Goetheho rozprávke "Zelený had a krásna ľalia", ktorej obsah má svoj pôvod v ústredných tajomstvách Michala v našom vesmíre, kde je s nimi spojený aj nebeský zdroj antropozofie (pozri GA 240:19. 7.1924). Rudolf Steiner spomína na túto prednášku takto: "A v tejto prednáške som ezotericky nadviazal na [Goetheho] Príbeh. Bola to pre mňa skutočná skúsenosť, že som mohol slovami povedať to, čo prišlo z duchovného sveta" (GA 28, kap. XXX; kurzíva Rudolf Steiner). Táto prvá antropozofická prednáška nasledovala hneď po jeho víťazstve nad ahrimanskými mocnosťami.

Odvtedy má Rudolf Steiner schopnosť vyjadriť ľudskými myšlienkami (kozmickej inteligencie, ktorá zostúpila na Zem) nové zjavenia Michaela, ktoré poslal ľudstvu zo svojej pozície Ducha času. Výsledkom bolo, že po prvýkrát po mnohých storočiach sa tieto ľudské myšlienky dokázali znovu spojiť so svojím kozmickým pôvodom, Michaelovou slnečnou ríšou. A túto udalosť svetovo-historického významu, ktorá položila základy pre vznik modernej duchovnej vedy, uskutočnila jediná ľudská bytosť ako svoj slobodný čin, ktorý bol výsledkom dosiahnutého vedomého poznania - pretože bolo preniknuté ľudskými myšlienkami a myšlienkami - duchovného sveta.

Toto stretnutie človeka s Michalom, ktoré znamenalo začiatok ich slobodnej spolupráce, Rudolf Steiner často prezentoval v pozoruhodných obrazoch, v ktorých zobrazuje Ducha času, ktorý sa približuje k ľuďom a čaká na človeka, po zduchovení jeho kognitívnych schopností, aby mu dal svoje duchovné ruky. A presne to urobil Rudolf Steiner. V jeho osobe sa celé ľudstvo stretlo s Michaelom v duchovných svetoch. Rudolf Steiner prezentuje svoju osobnú skúsenosť úplne objektívnym spôsobom: "Veda, ktorá ako duchovná veda nanovo zduchovňuje životný priestor, robí ho opäť nadzmyslovým, robí to zdola nahor, natáha ruky zdola nahor do určitej miery, aby uchopila Michalove ruky, ktoré sa natáhajú zhora nadol" (GA 219, 17. 12. 1922).

V tomto súhrne môžeme rozpoznať zvláštne spojenie všetkých rádov nadzmyslových bytostí, ktoré sú spojené jedinečným procesom vzostupu z jedného hierarchického stupňa do

druhého: duša Nátan stúpa do stupňa anjela, Vidar do stupňa archanjela, Michael do stupňa archaea a časť osobnostných duchov do stupňa "tvorcov" alebo duchov formy (elohim). A všetky, či už sú na tej či onej úrovni, sú spojené s rozvojom ľudského vedomia na Zemi, ktorého základom v epoche vedomej duše je myslenie, ktoré sa musí oduchovniť a transformovať v zmysle všetkých vyššie uvedených bytostí, aby človek mohol opäť vstúpiť do duchovného sveta s plným vedomím a stať sa tam spolupracovníkom hierarchií. Cesta k takejto spiritualizácii myslenia, ktorá vedie k "intelektuálnej jasnozrivosti", je duchovná veda, na základe, na základe, na ktorom, ako sme videli, sa podieľali všetky tri bytosti (Michael, Vidar a duša Nathan). A keďže všetky sú priamo spojené s prípravou Kristovho zjavenia v éterickej podobe (pozri III. časť, kap. 1), vyplýva z toho, že celá duchovná veda je od počiatku spojená s touto najdôležitejšou udalosťou našej doby: nielen preto, že ju ohlasuje a pripravuje ľudí na jej pochopenie, ale aj v inom, hlbokom a rozhodujúcom zmysle.

Tu sa dotýkame azda najhlbšieho tajomstva antropozofie alebo modernej duchovnej vedy, ktoré Rudolf Steiner spomenul iba raz, na konci svojej vianočnej prednášky v roku 1914: "Dnes máme v našej vznikajúcej duchovnej vede naozaj len dieťa. [...] A budujeme v našich dušiach dôveru v naplnenie tohto prísľubu: dôverujte, že to, čo dnes cítime ako dieťa, ktoré chceme uctievať, a to dieťa je nové chápanie Krista, bude rásť, bude žiť a čoskoro dozrieva takým spôsobom, že Kristus sa v ňom môže vteliť a zjaviť sa v éterickom svete, tak ako sa Kristus mohol vteliť do fyzického tela v čase tajomstva Golgoty" (GA 156, 26. 12.1914).

Inými slovami, bude to náš vzťah s týmto dieťaťom, keďže duchovná veda je stále vo vývoji ľudstva, ktorý umožní éterickému Kristovi nájsť v ňom svoje nové nadzmyslové schránky na zemi medzi ľuďmi. Ale to bude možné len preto, že jeho zakladateľ, Rudolf Steiner, spolupracoval v nadzmyslových svetoch s Michaelom, Vidarom a dušou Nathana v ich spoločnej službe éterickému Kristovi, pretože to, čo tieto veľké bytosti urobili pri príprave Jeho návratu do duchovného sveta, urobil pre Neho Rudolf Steiner na zemi. Svojím individuálnym vedomím (myslením) uchopil celý obsah duchovného sveta, ktorý mu bol prístupný v jasnovideckom vnímaní, a tak vytvoril duchovnú vedu ako budúci odev éterického Krista.

Preto môžeme povedať, že podstata duchovnej vedy nie je v skutočnosti oddeliteľná od zjavenia éterického Krista, pretože je spojená s touto premenou vedomia, ktorá je sama od začiatku spojená s jeho návratom. A hlavným predstaviteľom tejto transformácie, osobou, ktorá ju prvýkrát uskutočnila v ľudstve, a preto sa stala vzorom pre všetky budúce časy, bol Rudolf Steiner.

Životná cesta Rudolfa Steinera - a teda aj cesta jeho vnútorného vývoja (zasvätenia) - je pre nás vyjadrením kozmických skutočností, odrazom najdôležitejších udalostí nadzmyslových svetov a hierarchických bytostí, ktoré v nich pôsobia.

Keď si uvedomíme, aké činy všetkých bytostí, ktoré sme tu spomenuli, musia byť zohľadnené vo veľkom boji vedenom dobrými hierarchiami vo vyšších svetoch proti protichodným démonickým silám, aby presadili správny príchod éterického Krista do ľudstva, potom to všetko bude pre nás pochopiteľnejšie.

Preto Rudolf Steiner spomína už v súvislosti s tretím (nebeským) predchodcom tajomstva Golgoty, na ktorom sa duša Nátana priamo podieľala, skutočnosť, že jeho pozemským obrazom bol boj boha slnka Apolóna s hadom Pythonom, ako je opísané v gréckej mytológii, a tak sa jeho sily premenili na prorocké schopnosti, ktoré používala Pythia - slávna delfská veštbá.

Následne, hoci úplne iným spôsobom, sa zopakoval boj s protichodnými mocnosťami v 19. storočí (natoľko, že jeho vzorom bolo teraz samotné tajomstvo Golgoty), keď anjelské vedomie duše Nátana, ktoré prenikol Kristus, prešlo procesom smrti a zmŕtvychvstania, tentoraz nie na Zemi, ale v duchovnom svete susediacom so Zemou. Podobným spôsobom Vidar bojuje a poráža vlka Fenrira, čím vytvára možnosť rozvíjať nové, vedomé a slobodné duchovné skúmanie, ktoré je "spojené s rozumom a vedou" bez akýchkoľvek mediumistických a atavistických vplyvov. A potom je tu Michael, ktorý bojuje a prekonáva ahrimanského draka moderných materialistických vied.

Ešte vyššie v tejto vzostupnej línii hierarchických bytostí sú duchovia osobnosti, ktorí sa dostali na stupeň "stvoriteľov" a ahrimanskí duchovia, ktorí im odporujú, čím vstupujú do nášho sveta³⁷² a živia sa impulzmi evolučne retardovaných duchov formy. Títo duchovia sa dnes snažia zabrániť ľuďom, aby nasledovali cestu duchovnej vedy, ktorá vedie k naplneniu ideálov nového kresťanstva slobody a lásky.

V duchovnom svete boli vybojované – a vedú sa – tri bitky:

-

Apollo - Python (a jeho opakovanie v 19. storočí, kde sa anjel duše Nathana stretol s tými dušami, ktoré sa obrátili k materializmu)

-

Vidar - vlk Fenrir

-

Michael - drak

A odrazom týchto troch bojov je boj Rudolfa Steinera o založenie duchovnej vedy na Zemi a jej víťazstvo, ktorému je venovaná veľmi dôležitá XXVI. kapitola jeho knihy Cesta môjho života.